

Sondajul AmCham România privind calitatea climatului investițional | Nivelul de apreciere atinge un nou record pozitiv. Intențiile de creștere a operațiunilor și planurile de investiții sunt în continuare la niveluri ridicate

AmCham România a prezentat rezultatele celei de-a cincea ediții a sondajului anual privind calitatea climatului investițional, care indica un optimism în creștere față de edițiile anterioare cu privire la potențialul economic al României, confirmat de menținerea unor intenții consistente de investiții în următoarele 12 luni și planuri de extindere în orizontul următorilor 3 ani.

Pentru climatul investițional în ansamblu, calificativul bun și foarte bun a fost acordat în ediția din 2023 de 51% dintre companiile participante la sondaj, față de 39% anul trecut, în creștere și raportat la percepția din 2019, înainte de pandemie. Nivelul ridicat de optimism poate fi un indicator al faptului ca impactul presant al multiplelor crize manifestate în ultimii ani începe să se estompeze, dar și al încrederii în oportunitățile de dezvoltare a României.

Încrederea sporită vine și din rezultatele de business din 2022, în creștere la toate capitolele analizate față de nivelul anticipat: venituri (67%), număr de angajați (51%) și investiții realizate (55%). Companiile își mențin o perspectivă optimistă, anticipând performanțe similare pe toate cele trei palierele și pentru anul în curs, ceea ce denotă maturitate și reziliență dobândite prin depășirea provocărilor și incertitudinii din ultimii ani.

“Membrii AmCham cred în România. Optimismul lor este la un nivel record, perspectivele de investiții sunt promițătoare, la fel și rezultatele așteptate pe termen mediu și scurt - acesta este cel mai bun mesaj pe care îl puteam transmite din partea comunității noastre în anul în care aniversăm 30 de ani de AmCham în România. Cele mai mari așteptări ale mediului de afaceri vizează măsuri cu un efect mare de angrenare în economie, cum sunt investițiile în infrastructură, absorbția și utilizarea finanțării europene, accelerarea digitalizării serviciilor publice și menținerea unui cadru fiscal-bugetar predictibil și competitiv. Acestea sunt cu atât mai importante cu cât sunt esențiale pentru prioritățile strategice ale României precum aderarea la OCDE, implementarea PNRR sau consolidarea parteneriatului economic cu SUA” a declarat **Cristian Sporiș**, *Președintele AmCham Romania*”.

În ceea ce privește cele mai apreciate condiții de piață, calitatea infrastructurii digitale se situează pentru al cincilea an consecutiv pe prima poziție, în creștere de la 49% în 2022 la 57%, fiind urmată de calitatea capitalului uman, pe care 47% dintre respondenți îl găsesc bun & foarte bun.

În contrast, topul celor mai puțin apreciate condiții de piață este stabilit prin calificativele de slab & precare acordate pentru fiecare din primele cinci de majoritatea companiilor participante la sondaj. Cu 84%, calitatea infrastructurii de transport surclasează în ediția din acest an debirocratizarea, care rămâne pe locul 2 cu 74%. Urmează calitatea infrastructurii de sănătate (68%), prețul energiei (65%) și predictibilitatea cadrului de investiții (62%).

Cu privire la avantajele competitive care rămân relevante pentru România în perioada post-pandemie și în contextul geopolitic regional, apartenența la Uniunea Europeană a rămas pe primul loc (82%), urmată de statutul de membru NATO (60%). Celelalte avantaje competitive incluse în sondaj s-au apreciat față de nivelul din 2022 astfel: calitatea capitalului uman (53% față de 42%), nivelul competitiv de impozitare a companiilor (33% față de 31%). Calitatea infrastructurii digitale care a rămas relativ la fel (28% față de 29%).

“Nivelul record de optimism este dublat de vigilența și prudența, cum era și de așteptat după o perioadă de crize multiple. Pentru ca acest optimism să se transforme în creștere economică este nevoie de consolidarea condițiilor de piață cautate și apreciate de investitori, și în același timp de identificarea, asumarea și dezvoltarea de avantaje

competitive suplimentare, relevante pentru noile modele economice centrate pe sustenabilitate, tranziție verde și transformare digitală. Siguranța foarte apreciată de investitori este asigurată prin apartenența la UE și NATO, dar ținta noastră trebuie să fie ca avantajele care deriva din politica economică și socială, cum ar fi calitatea și disponibilitatea capitalului uman sau politica fiscală, să fie în centrul ofertei investiționale a României” a declarat **Elisabeta Moraru**, *Vice-Președinte AmCham România*.

În ceea ce privește finanțarea, fondurile proprii se regăsesc în continuare între sursele la care apelează cele mai multe companii (86%), urmate de împrumuturile bancare, care înregistrează anul acesta o creștere semnificativă, de la 35% în 2022 la 65% în 2023. La fel de mult crește și ponderea împrumuturilor de acționari, de la 29% în 2022, la 65% anul acesta. Fondurile europene, incluse pentru prima dată în ediția din acest an, sunt o opțiune pentru 39% dintre respondenți. Se menține un trend pozitiv în ceea ce privește accesarea finanțării din piețele de capital și private equity, fiecare înregistrând ponderi aproape duble față de anul trecut.

“Pentru realizarea planurilor de investiții, companiile se bazează pe un mix de surse de finanțare. În condițiile în care 66% dintre companii prefigurează o creștere a costurilor de finanțare, credem că impactul acestora se poate atenua prin valorificarea la maximum a fondurilor europene disponibile și prin creșterea finanțării prin piața de capital. Pentru acest lucru este nevoie de o creștere a capacității de absorbție a finanțării europene, fie ca vorbim de PNNR sau de programele operaționale, așa încât companiile să poată participa la implementarea de proiecte strategice. Eficientizarea întregului cadru de accesare și utilizare a finanțării europene la nivel național va ajuta și la o structură mai sănătoasă a bugetului de stat, la finanțarea deficitului, unul din riscurile macroeconomice care generează cea mai mare îngrijorare pentru comunitatea de afaceri” a punctat **Andrei Andreescu**, *Vice-Președinte AmCham România*.

La capitolul îngrijorări, de departe cea mai puternică este generată de tensiunea din piața muncii, care atinge o cotă de avarie, în condițiile în care 94% dintre companiile participante la sondaj au dificultăți în a găsi angajați potriviți. Problemele structurale din piața muncii cauzate de evoluția demografică negativă, migrația, disparitățile dintre regiuni, dintre rural și urban, calitatea slabă și inadecvarea sistemului de educație, s-au acutizat, iar cel mai puternic se resimte în regiunile cele mai dezvoltate, care cumulează aproximativ 70% din deficitul de forță de muncă, potrivit unei analize AmCham realizate de PwC.

“Criza de personal calificat și nu numai, reprezintă cea mai mare limitare a capacității României de a-și atinge potențialul de creștere pe termen scurt, mediu și lung. În paralel cu politici publice care să adreseze problemele sistemice, și care vor produce efecte în timp, se impun măsuri urgente pentru a asigura macar parțial necesarul de forță de muncă în economie. Multe state europene care se confruntă cu provocări similare fac eforturi de integrare pe piața muncii a tinerilor și a populației inactive, caută să valorifice segmentul de populație care deține competențe necesare pe piața muncii și au crescut capacitatea administrativă pentru absorbția muncitorilor extra-comunitari. Astfel de măsuri sunt la fel de necesare, fezabile și urgente și pentru România”, a declarat **Alexander Milcev**, *Membru al Consiliului Director al AmCham Romania*.

Evaluarea membrilor AmCham prin intermediul ediției 2023 a Sondajului privind calitatea climatului investițional, atât în ceea ce privește sursele de optimism cât și cele de îngrijorare, sunt cu atât mai importante cu cât anul 2023 este un an pre-electoral și orice măsuri decuplate de realitatea economică ar putea genera dezechilibre costisitoare pentru România.

În acest context, AmCham România va continua să promoveze un dialog constructiv și de substanță pe marginea priorităților pentru agenda economică, contribuind cu recomandări de politici publice și măsuri orientate spre consolidarea competitivității economice a României.